

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ
ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
МАРІУПОЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА
ГО «ФОНД РОЗВИТКУ МАРІУПОЛЯ»
ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ УКРАЇНИ
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ (EIDV), Словацька Республіка
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ З РОЗВИТКУ МЕНЕДЖМЕНТУ ТА БІЗНЕС-ОСВІТИ
АСОЦІАЦІЯ СПРИЯННЯ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ «SPACETIME»
ВИЩА ШКОЛА ЕКОНОМІКИ ТА ГУМАНІТАРИСТИКИ (WSEH), Республіка Польща
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СТРАТЕГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДЕРЖАВНОГО ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

**Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції
(Маріуполь, 9–10 жовтня 2019 р.)**

Маріуполь • Кривий Ріг
Видавець Роман Козлов
2019

УДК 338(082)
ББК 35.05я4
С83

Редакційна колегія:

Голова – *Марова С. Ф.*, д. держ. упр., професор, голова оргкомітету, ректор
Донецького державного університету управління;

Заступник голови – *Балуєва О. В.*, д. е. н., професор, заступник голови оргкомітету,
проректор з наукової роботи Донецького державного університету управління

Члени ради:

Токарева В. І., д. держ. упр., професор, проректор з науково-педагогічної роботи
Донецького державного університету управління;

Смирнова І. М., д. пед. н., доцент, заступник директора з науково-педагогічної роботи
Дунайського інституту Національного університету «Одеська морська академія»;

Солоха Д. В., д. е. н., професор, декан факультету економіки Донецького державного
університету управління;

Дятлова В. В., д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності Донецького державного
університету управління;

Черниш О. І., д. держ. упр., професор, завідувач кафедри менеджменту виробничої та
невиробничої сфери Донецького державного університету управління;

Маслов І. З., к. т. н., доцент, механік І-го розряду, завідувач кафедри судових
енергетичних установок і систем Дунайського інституту Національного університету
«Одеська морська академія»;

Тарасенко Д. Л., к. держ. упр., доцент, декан факультету права і соціального
управління Донецького державного університету управління;

Калініна І. В., к. ю. н., доцент, завідувач кафедри спеціально-правових дисциплін
Донецького державного університету управління;

Никифоренко Н. О., к. і. н., доцент, завідувач кафедри соціології управління
Донецького державного університету управління;

Хороших В. В., к. держ. упр., доцент, завідувач кафедри маркетингу Донецького
державного університету управління.

Затверджено до друку рішенням Вченої ради Донецького державного університету
управління від 26.09.2019 р. № 1.

С83 Стратегічний потенціал державного та територіального розвитку :
Матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (м. Маріуполь,
9–10 жовтня 2019 р.). – Маріуполь ; Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2019. – 405 с.

ISBN 978-617-7643-51-6

В збірнику представлені матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
«Стратегічний потенціал державного та територіального розвитку». Наведено
погляди представників органів державної та місцевої влади, наукової спільноти та
практиків щодо проблем формування стратегічного потенціалу державного та
територіального розвитку та пошуку шляхів їх вирішення. Матеріали будуть
корисними для науковців, практиків, керівників підприємств, викладачів вищої
школи, аспірантів, студентів.

УДК 338(082)

ISBN 978-617-7643-51-6

© Донецький державний університет управління, 2019.

СЕКЦІЯ 1
СТАЛИЙ СТРАТЕГІЧНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ
ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ЗМІН

МАРОВА С.Ф. Потенціал регіону – системоутворююча складова сталого розвитку соціально-економічних систем в умовах трансформації системи державного управління України	16
ТОКАРЕВА В.І. Формування концептуальних засад ефективного управління соціально-економічними системами	18
БАЛУЄВА О.В., КУМАЧОВА А.С. Проблема розбудови екологічного оподаткування в контексті «зеленої» економіки.....	20
СОЛОХА Д.В. Визначення економічних аспектів інноваційного потенціалу регіонального рівня	22
ХАЛЕЦЬКА А.А. Сталий розвиток і срібна економіка в умовах демографічних змін: національний, регіональний та глобальний рівень	25
СНЕСHEL А., ВАІРАК А. Corporate Social Responsibility as the Part of Environmental Protection.....	27
БАЛДЖИ М.Д. Концептуальні засади розвитку інклюзивної економіки	29
ЛЯШОК Я.О., ПОПОВА О.Ю. Забезпечення сталості розвитку на засадах оцінювання «втраченого» валового внутрішнього продукту	31
ЗАБЛОДСЬКА І.В. Спеціалізація та співробітництво об'єднаних територіальних громад на сході України.....	33
ІЛЛЯШЕНКО С.М. Екологічний туризм в контексті забезпечення сталого розвитку регіонів: проблеми і перспективи.....	34
ІОНІН Є.Є. Стратегічні орієнтири бізнесу в умовах глобалізаційних процесів.....	36
ШИПУЛІНА Ю.С. Інноваційна культура суспільства, її роль і значення у забезпеченні інноваційного розвитку держави	38
КЕНДЮХОВ О.В. Taxkin: стратегічний інструмент стрімкого економічного зростання	40
SHEVCHENKO O.O. Genesis of the Modern Model of Functioning of Global Economy	42

КНЯЗЄВА Т.В. Закономірність зовнішньоекономічних орієнтирів процесу транснаціоналізації	44
ZHAROVA L.V. Urban Sustainable Development through Activation Self-Managing Teams in Public Administration	47
ТОЛПЕЖНИКОВ Р.О., БАЛАШОВ М.І. Теоретичні та методологічні основи управління економічною безпекою підприємства	48
САВЧЕНКО М.В. Моделювання обсягів кредитування України міжнародними організаціями	50
ОРЛОВА Н.С. Сталій стратегічний розвиток територіальних громад в Україні	53
ГОРОШКОВА Л.А., ХЛОБИСТОВ Є.В. Потенціал сталого розвитку об'єднаних територіальних громад Запорізької області.....	55
ДИХА М.В. Сталій розвиток України в глобалізаційному вимірі	57
КАСЬЯНОВА Н.В. Цифрова глобалізація економіки	60
HOROSHKOVA L., KHLOBYSTOV IE., VOLKOV V. Kaizen Technologies in Natural and Economic Systems	62
КАЛЬЯНОВ А.В. Заходи з розвитку глобалізованої економіки Українського суспільства.....	64
САС Н.М. Інструменти інноваційного розвитку освітньої установи.....	66
ЧЕЧЕЛЬ А.О., ЗЕЛІНСЬКА М.І., БАЙРАК А.О. Корупція як один з індикаторів статусу weakstate для України.....	68
ZOS-KIOR M. Quality Management as a Factor of Sustainable Development	70
СТАЦУК О.В., БОРИСЮК О.В. Тенденції житлового будівництва в Україні	71
ШТУЛЕР І.Ю. Інституційні концепти становлення та функціонування економічних систем	73
НОГА І.М. Фінансова інклюзія та її вплив на соціально-економічний розвиток країни	74
СИВОЛАП Л.А. Особливості зовнішньоекономічної діяльності сучасних підприємств в умовах європейської інтеграції	76

ТАРАСЕНКО О.В. Критерії ефективності інституцій в економічній теорії.....	78
СУЗДАЛЄВА О.С., ФЕДОСОВА В.І. Державні антиінфляційні заходи та їх ефективність в сучасних умовах	80
ТАРАСЕНКО О.Ю., КОЛЕСНИКОВ А.О. Капіталізація банків як фактор забезпечення стабільності банківської системи	83
ТКАЧЕНКО О.Г., ТИЩЕНКО А.А. Тенденції та перспективи розвитку світової торгівлі	84
СЕМКОВА Л.В. Економічна безпека України в умовах глобалізації та євроінтеграції	87
TOLPEZHNIKOVA T. Ecomarketing as Basis of Strategic Development of Modern Industrial Enterprise	89
ЖИТАР М.О. Інституційний аспект розвитку фінансової архітектури економіки.....	92
ТАРАНИЧ А.В. Інформаційне суспільство як стратегічний потенціал державного розвитку України	94
ЛЯШОВ Д.О. Управління економічною безпекою регіону в системі багаторівневого врядування	96
АДАМОВ Д.В., БОГДЯЖ Є.Р. Перспективи стратегічного планування сталого розвитку в європейських країнах	99
МАРИНА А.С. Оцінка розвитку аудиторських послуг в Україні	101
ТАРАСЕНКО Д.Л., ШВАЙКОВ Д.М. Трудова міграція проблеми та шляхи їх вирішення	104
АХНОВСЬКА І.О. Роль відкритої освіти у забезпеченні сталого стратегічного розвитку економіки в умовах глобалізаційних змін	106
ОСИПЕНКО С.О. Децентралізація влади: переваги та недоліки сучасного етапу реалізації реформи	109
ОВЄЧКІНА О.А. Досвід реформування соціалістичної моделі економіки і власності для України: політико-економічний аналіз	111
КОГУТ І.А. Державний фонд регіонального розвитку: проблеми та перспективи використання коштів фонду	113

РОМАНУХА О.М. Тенденції розвитку культурно-пізнавального туризму в Україні в умовах глобалізаційних змін.....	114
БЄЛЯКОВА О.В., МИНАЄВА А.А. Мотиваційна програма стимулювання діяльності робітників підприємства.....	117
ПЕНЕЗ О.В., УМАНСЬКА О.М. Сталий розвиток економіки України в умовах глобалізації	119
ГАПОЧКА Ю.П. Вплив глобалізації на фактори економічного росту	121
ВАСИЛЕВИЧ В.Ю. Особливості менеджменту юридичної служби	123
РОМАНЧЕНКО Т.Т. Аналіз природного руху населення за регіонами України.....	125
ВОЛОШИН О. С. Поводження з твердими побутовими відходами як важливий елемент забезпечення сталого розвитку економіки.....	128
ПОПОВ Є. М. Сучасні пріоритети розвитку коксохімічної промисловості України.....	131
ГРЕБЕНЮК Б.О. Форми прояву корупції у сучасному суспільстві	132
БРАТЧИКОВА Т.І. Перспективи вищої освіти на етапі дідіталізації економіки	134
HORIUNOVA K. Sustainable Development of Tourism	136

СЕКЦІЯ 2

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

ТОКАРЕВА В.І, ВОРОНОВА М.Ю. Електронний документообіг в органах місцевого самоврядування в контексті реалізації державної політики електронного урядування (досвід впровадження у Маріупольській міській раді).....	139
КЛИМЕНКО Н.І. Місце загальної теорії судової експертології в системі юридичних наук	141
БАХАНОВ К.О. Медіадидактичні аспекти використання мейнстрим медіа у викладанні правознавчих дисциплін.....	143
КАЛІНІНА І.В., ВЕНЖЕГА К.О. Соціально-правові підстави встановлення кримінальної відповідальності за порушення права на захист	145

ГРИГОР'ЄВА В.В. Роль місцевого референдуму у розвитку громадянського суспільства в Україні.....	147
КУЛЕШОВ О.О. Шляхи вдосконалення виконавчих органів міських територіальних громад.....	150
СТРЕЛЬНИК О.Л. Дисципліна і законність в державному управлінні.....	152
УШАКОВА Ж.С. Механізми реалізації політичних програм засобами державного управління.....	153
КРУГЛОВ О.М. Окремі проблеми здійснення прав власника на надра органами державної влади та місцевого самоврядування.....	155
ГРИГОР'ЄВА В.В., ГРИШКО С.В. Щодо форм участі громадян у розробці стратегічного планування місцевого розвитку.....	157
КАМЕНСЬКИЙ Д.В. Охорона відносин ринкової економіки в Україні засобами кримінального права: виклики та перспективи.....	161
КАЛІНІНА І.В., ГЕЛЕЦЬКА Т. Сутність пробації як суспільно-правового інституту.....	163
СКАЧКОВА Т.Ю., НОСУЛЕНКО О.І. Засади неприпустимості зловживання процесуальними правами.....	165
ЄРОШКІН М.В. Особливості доказування у кримінальних провадженнях про насильницьке зникнення шляхом проведення слідчих (розшукових) дій.....	167
КУЛЕШОВА Е.М. Історичні аспекти місцевого самоврядування в Україні.....	169
ЦИКЛАУРІ О.Б., КОЛЬЦОВА М.В. Сучасний стан правового регулювання медіації в Україні в умовах євроінтеграції.....	171
ІВАНОВА О.Л. Трансформації в політичній системі суспільства в умовах гібридної війни.....	173
ВЕРИТЕЛЬНИК С.М. Реформа місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою.....	175
ФЕДОРОВА А.М. Структура суб'єктів публічної влади у процесі формування безпечного середовища для життєдіяльності населення.....	180
БАЗАЄВА М.В. Удосконалення нормативно-правової бази державної гендерної політики в Україні.....	182

МАГОМЕДОВА О.А. Проблеми трансформації місцевих органів влади і місцевого самоврядування в умовах реформування.....	185
РЕТІВОВ О.О., ІСАЄВА А.В., МАЗЕНКОВА П.О. Правове забезпечення реалізації державної регіональної політики в Україні	188
ТИМОЩЕНКО Є.С. Шляхи інституціоналізації управлінської діяльності виконавчих органів.....	190
КОССЕ Я.В. Проблема розмежування правового статусу експерта та спеціаліста в цивільному судочинстві	192
ВОЛОШИНА Т.В. Реформа у сфері інтелектуальної власності: сучасний стан	194
МОТУЗЕНКО О.С. Перспективи української євроінтеграції	197
АЛЛІК Ю.М. Окремі засади змісту доказів у цивільному процесі	199
ГОЛУБЕНКО Л.О. Відповідальність держав-членів за порушення правових норм та індивідуальних приписів Європейського союзу	201
КІКОТЬ Р.В. Актуальні питання запобігання корупції у середовищі державних службовців	204
СМЕЛЬЯНОВА Р.Р. Певні особливості правового захисту виборчих прав громадян.....	206
ЛЮБАЧ Н.А. Шляхи вдосконалення законодавчої регламентації класифікації злочинів	210

Секція 3

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЕРЖАВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ВІЙНИ: СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ВИМІР

ТОКАРЕВА В.І., ЧАПЛИГІНА В.В. Способи залучення громадян до планування та прийняття рішень в ОТГ	213
ЧУПРИНА О.О. Залучення неурядових організацій до процесів формування міграційної політики.....	215
ОВЧАРЕНКО Р.В. Реформа децентралізації у 2014-2018 роках: чи відчули українці зміни?	218
ЗАХАРОВА О.В. Проблематика впливу воєнного конфлікту в Україні на вищу освіту	219

ЖУКОВ С.А. Децентралізація управління в Україні: територіальний і фінансово-економічний напрямки розвитку.....	221
МОЛОДЦОВ О.В. Рівні інституціонально-ідеологічного забезпечення розвитку держави.....	224
НИКИФОРЕНКО Н.О. Паспорт громади як інструмент розвитку ОТГ: методичні та практичні аспекти використання	226
ЛУКОВЕНКО І.Г. Релігійний фактор в контексті сучасних та майбутніх реалій Донеччини	228
ОГНЄВА А.В. Проблема бідності та можливості її вирішення	231
НИКИФОРЕНКО А.Р. Міграції як ресурс розвитку.....	233
РЕБРО О.В. Соціально-гуманітарний вимір розвитку публічного простору сучасного міста	235
ЧАПЛИК М.М. Корупція в Україні – сучасні тенденції в умовах війни	238
ЦЕВЕЛЬОВ О. Шляхи державного реагування на загрози національній безпеці України у сфері захисту та охорони державного кордону в умовах воєнного конфлікту всередині держави, підтримуваного ззовні	240

Секція 4

ЄВРОПЕЙСЬКА ТА ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ВЕКТОР ГЕОПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

ДЯТЛОВА В.В. Єдиний митний кодекс ЄС: особливості наднаціональних процедур	243
УДОВИЧЕНКО К.А. Політика забезпечення економічного зростання за умов досягнення рівноваги	245
ДЯТЛОВА Ю.В. Кредитування малого та середнього бізнесу: досвід країн ЄС	248
МАЛІЧ Л.А., ШКУРАТ М.Є. Перспективи розвитку співробітництва між Україною і ЄС	251
НИКОЛАЄВА В.І. Реформування соціальної сфери і соціальної роботи в контексті системних трансформацій в країнах східної Європи.....	253
ОРЄХОВ В.В. Євроінтеграційні процеси в Україні як чинник удосконалення правової системи.....	255

МАЛІМОН В.І. Соціогуманітарна безпека України в умовах євроінтеграції	257
ДЕМЧЕНКО І.В. Переваги та ризики європейської інтеграції України	260
ПОЛОЖЕНЦЕВА К.В. Євроінтеграційні процеси у зовнішньоекономічній діяльності України	262
МАРТИНЮК В.Л. Невійськові аспекти співробітництва України з НАТО	264

Секція 5
ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ ТА БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА

ЧЕРНИШ О.І., ГУРЕНКО С.А. Застосування індикаторів при оцінюванні та моніторингу реалізації проектів	268
ЯСИНСЬКА Н.А. Сучасні передумови моделювання фінансових результатів бізнес-процесів	270
ЧЕРНИШ О.І. Формування державної політики у сферах галузевого управління.....	272
ЯСИНСЬКА Н.А., СКРИПНІК О.А. Значення соціального захисту населення під час розбудови ринкової економіки	274
СЕНЧЕНКО М.І., КОМАР Ю.М., КАВА О.В. Формування концептуальної десяткової моделі управління процесом створення повноцінної навчальної книги.....	276
ЧЕЧЕЛЬ А.О., ПОПЛАВСЬКА Н.В. Збільшення соціальної відповідальності підприємств, як особливість розвитку сучасного бізнес-середовища.....	279
ГОНЧАР В.В., КАЛІНІН О.В. Маркетингові аспекти забезпечення інвестиційної привабливості регіонів.....	281
МАКАРЕНКО М.В., ЗАДЕРЕЙ А.Є. Практика міжнародного управління людськими ресурсами в морських портах	283
TANCHYK O., HORYAEVA O. Trends Reshaping Personnel Management in Modern World.....	286
ПИНДА Ю.В. Впровадження новітніх технологій будівельними підприємствами у контексті сталого розвитку	288

ПЕРЕВОЗОВА І.В., МІЗЕРАК А.Б. Маркетингова розвідка як ефективний інструмент бізнес-діяльності.....	291
АДАМОВ Д.В., ЮХНЕНКО М.А. Управління фінансово-економічною безпекою підприємства та її облік.....	293
ЧЕРНИШОВ О.Ю. Формування інноваційно-освітніх кластерів в системі регіонального розвитку.....	295
ЛЯШКО І.І. Вплив сучасних технологій на стратегічний розвиток фірми та його бізнес-середовище.....	298
СРЕМЕНКО О.М. Особливості прийняття обґрунтованих управлінських рішень підприємств в умовах нестабільної економічної ситуації.....	299
ВАЩЕНКО В.В., ЛОСКУТОВА А.Д. Управління персоналом команди на підприємстві.....	301
ЛИСИЙ А.О. Роль і значення процесів взаємовідносин та взаємодії з громадськістю в системі державного управління.....	303
ЮХНЕНКО М.А., АСЛАНОВА Д.Д. Особливості розвитку фінансового ринку України.....	305
ДРАГОМІРОВА Є. С., ВАСИЛЬЄВА Г.В. Переваги та обмеження використання факторингу в Україні.....	307
ВОВК С.М., ГРІДІНА І.Є. Основні проблеми початкового етапу розробки системи управління якістю.....	309
ДРАГОМІРОВА Є.С., НИКОЛАЄВА Д.С. Створення системи соціального туризму в Україні на сучасному етапі.....	311
ВОВК С.М., СИВОНЕНКО Н.В. Організаційно-правові форми діяльності амбулаторії сімейного лікаря.....	313
МАРИНА А.С., РАЙХЕРТ Р.Е. Сучасна система управління ризиками комерційного банку (за матеріалами АТ «Ощадбанк»).....	317
ВАЩЕНКО В.В., ДУДКЕВИЧ Є.І. Перспективи розвитку цифрової економіки в Україні.....	319
ЧЕРНИШОВ О.Ю., ЗАХАРОВ Д.О. Редизайн сайту як необхідність просування бізнесу.....	321

ГРИЩЕНКО О.Ф., ІЛЛЯШЕНКО Н.С. Місце та роль портфельного аналізу для виявлення стратегічних напрямків розвитку промислових підприємств	323
РУБЦОВА Н.М. Особливості розвитку HR-менеджменту в страхових компаніях України	325
ЧЕРНИШОВ О.Ю., ДУДКЕВИЧ Н.С. Основні компоненти просування продукції у соціальних мережах	327
СЕРКУТАН Т.В. Маркетинг біотехнологій: специфіка та проблеми	329
ШЛАПАК Н.С. Реалізація принципів екологічного менеджменту в практиці підприємств	330
КОТЛЯР Л.І. Прокрастинація як наслідок нездатності до вольової поведінки державних службовців	331
КРАВЧЕНКО О.В. Шляхи удосконалення функціонування системи державного управління	333
БЕРЕЖНА Л.Г., НАСІБОВ Р.З. Взаємодія бізнесу та вищої професійної освіти	335
ВОВК Т.В. Економіка держави як основний чинник формування системи охорони здоров'я країни	337
БЕРЕЖНА Л.Г., ВОРОБІЙОВА Д.А. Особливості та перспективи розвитку сучасного менеджменту в бізнес-середовищі	338
ВОВК Т.В., ТЕРТИШНИК С.І. Особливості та перспективи розвитку сучасного менеджменту вторинної ланки медичної допомоги в Донецькій області в умовах реформування медичної галузі та проведення ООС	340
ПЕТРИК І.В. Роль та особливості інноваційної інфраструктури	343
БУРКО А.Г. Нові підходи до системи інформаційного менеджменту	345
ЛИСИЙ Є.О. Методи оцінки ефективності та результативності органів державного управління	347
ЮЗЬКОВА О.І. Дослідження комплексного механізму інноваційного лідерства в бізнесі та в органах державної влади	349
ГАШУТІНА О.Е. Формування стратегії управління ризиками на підприємстві	351

ХОРОШИХ В.В., КЛЕЦЬКА К.Г. Використання механізмів державного управління у сфері розвитку бренду територій.....	354
---	-----

Секція 6

РОЗВИТОК ТРАНСПОРТУ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ДЕРЖАВНИХ ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ

БІЛОВОДСЬКА О.А. Транспортний потенціал регіональних ринків збуту України	356
МАКАРЕНКО М.В. Тенденції розвитку торгівельного судноплавства.....	359
МАЙОРОВА І.М. Напрями інноваційної діяльності морських портів України	361
КОРНІЛОВА О.В., ГРИЩУК О.А. Круїзний туризм та перспективи його розвитку	364
ПІРОН-ВОРОБІЙОВА Н.Б. «Нуль відходів при нульовому рівні викидів»: європейська стратегія на морському транспорті.....	365
ГУРЕНКО А.В., ХАБРАТ А.В. Аналіз та тенденції розвитку Маріупольського торговельного порту	367
ЛЕЩЕВ В.О., НАЙДЬОНОВ А.І. Моделювання різних типів пружин датчика частоти обертання дизеля при перехідних процесах та вплив на токсичні компоненти ВГ	369
ТАРАСЕНКО Т.В., ДІМОГЛОВА О.В. Сучасний стан професійної підготовки та основні вимоги до майбутніх суднових механіків.....	371
СМИРНОВА І.М., МАСЛОВ І.З., МАЗУР Т.М. Виконання вимог Регламенту Європейського Парламенту і Ради Європейського Союзу з утилізації суден	374
MASLOV I.Z., TYRONE-VOROBIEVA N.B., DANYLYAN A.G. Electric Arcasa New Scientific Approach in the Purification of Exhaust Gases of Marine Engines.....	377
КОВАЛЕНКО С.І. Стратегічний менеджмент розвитку Чорноморського євро регіону на основі кластерної моделі	378
БИКОВЕЦЬ Н.П. Проблеми та перспективи розвитку Придунав'я.....	382
ДАНИЛЕНКО О.Б. Етапи формування готовності майбутніх судноводіїв до професійної діяльності.....	383

КОРОТЧЕНКОВ Н.П. Развитие новых информационных технологий в судовождении	385
ЯРМАКИ А.Х. Анализ термодинамических параметров и их функциональная зависимость	386
МАКСИМОВ С.Б. Сучасні тенденції стратегічного управління транспортних підприємств морегосподарського комплексу	389
ОЧЕРЕДЬКО О.О., РАТУШНА А.А. Развитие морского транспорта в условиях евроинтеграции державних транспортних систем	391
ЛІПЕНКОВ І.В. Використання сучасних технологій і палив в сучасних дизелях при захисті навколишнього середовища	393
ВЕРТИНСЬКИЙ В.Й. Глибоководний судновий хід «Дунай-Чорне море». Реалії та перспективи.....	395
КРАМАРЕНКО В.В. Аналіз світових практик організації портової діяльності	397
МУСОРИНА М.О., ГАЙДАРЖІ А.І. Використання міжнародних конвенцій та стандартів в процесі навчання майбутніх фахівців управління судновими технічними системами і комплексами.....	399
БАРСЬКИЙ І.М. Пріоритети розвитку морських торговельних портів в сучасних умовах.....	401
ДЕЛІ І.І. Перспективи впливу 3D технологій на розвитку морської галузі	403

5. Powers T. L. (1991) Modern Business Marketing. West Publishing Company, Minnesota, USA.

УДК 338.763

ІНСТИТУЦІЙНИЙ АСПЕКТ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ АРХІТЕКТУРИ ЕКОНОМІКИ

ЖИТАР М.О.,

кандидат економічних наук,

Університет державної фіскальної служби України

Виділення інституційного аспекту розвитку фінансової архітектури має важливе методологічне значення, перш за все, в силу існування певних стійких поведінкових моделей економічних суб'єктів, що безпосередньо впливають на характер механізму функціонування та процеси розвитку фінансової архітектури.

Дотримуючись методології Д. Нортона [1], інституційну структуру стосовно до фінансової архітектури можна визначити як поєднання:

- офіційних правил (політичних і економічних, які мають статус закону і служать для обмеження певних аспектів функціонування фінансової системи, і контрактів, які конкретизують умови угод);

- неформальних норм (звичаїв і кодексів поведінки, спрямованих на координацію повторюваних взаємодій між учасниками фінансових ринків);

- механізмів забезпечення виконання фінансових контрактів і угод (які узаконюються офіційними правилами і можуть трансформувати неформальні норми).

У сукупності вони формують систему (набір) стимулів і обмежень для прийняття рішень, яка визначає потенційні можливості розвитку фінансової архітектури. Так, закони, що регулюють фінансову сферу, є складовою правової системи країни і зазвичай трактуються як виходять за межі фінансової системи.

Неформальні регламентації і правила формують суспільно визнану стійку модель поведінки економічних суб'єктів, яка визначає дотримання умов обміну в процесі укладення та виконання фінансових угод. Механізм забезпечення цих угод базується на загальній фінансовій інфраструктурі, яка розвивається на інституціональній основі.

Як наслідок, поряд із сформованою організаційною структурою фінансової архітектури інституційне середовище задає сукупність умов її функціонування і має основоположне значення для формування і характеру фінансового розвитку.

Інституційне середовище впливає на фінансову систему через:

- мотиви поведінки економічних суб'єктів;
- домінуючі відносини власності;
- характер правової системи;
- політичні та ідеологічні установки, що домінують в суспільстві;
- національні та морально-етичні особливості поведінкової реакції економічних суб'єктів і т.д.

Вплив інституційних складових на історичний розвиток фінансової архітектури може бути оцінений по-різному. Низка вчених підкреслює вирішальну роль правових традицій, вважаючи, що відмінності між ними можуть пояснити міжнародні відмінності і між фінансовими інститутами, і між фінансовою архітектурою національних економік [2, 3, 4]. При цьому, ключовим елементом визнається здатність правових традицій до швидкої адаптації, що дозволяє мінімізувати розрив

між потребами економіки і системою існуючих законів. Інші – акцентують увагу на ролі політичних чинників і вважають, що політична структура, зокрема, ступінь централізованості політичної системи, авторитетність держави, групові інтереси політичної еліти – основний чинник, що визначає еволюцію фінансових інститутів і розподіл ресурсів [5, 6].

При дослідженні інституційного аспекту розвитку формування фінансової архітектури економіки важливо враховувати, що вся існуюча в суспільстві сукупність встановлених і сформованих правових, моральних, культурних, політичних правил, традицій і норм поведінки оформлюється в певні економічні відносини й визначає довгострокові рамки для прийняття економічних рішень і дій економічних суб'єктів. Такі, за словами вченого Д. Норта, встановлені людьми обмеження направляють їх взаємодії в певне русло і, як наслідок, структурують стимули в процесі обміну – політичного, соціального чи економічного [1].

Тому, вирішальне значення для формування фінансової архітектури економіки в сучасних умовах мають спільні, що конструюють для суспільства інститути, які визначають стійкі форми соціальної поведінки. При дослідженні розвитку фінансової архітектури економіки неможливо не враховувати, що політика формується і здійснюється окремими індивідуумами, і що на їх дії впливають суб'єктивні переваги і упередження, звичаї, стимули і т.д. Вони приймають рішення на основі недосконалої інформації і залежать від сукупності різноманітних обмежень [7].

Особливе значення набуває оцінка інституційних змін (зокрема, неформальних норм) в умовах нестійкого інституційного середовища, коли на перше місце виходять поведінкові чинники, обумовлені внутрішніми етичними установками і пануючими соціальними нормами. Вони визначають мотивацію прийняття рішень учасниками економічних процесів, стандарти ринкової поведінки, отже, ефективність функціонування економічної системи в цілому і фінансової архітектури зокрема.

Загальна тенденція якісних трансформацій фінансової архітектури втілюється в спрямованості фінансового розвитку. Спрямованість розвитку і напрямок розвитку нетотожні поняття [8]. Проблема спрямованості ширше і охоплює як окремі напрямки фінансового розвитку та форми, в яких воно відбувається, так і причинні і чинники спрямування, які визначають розвиток фінансової архітектури в заданому напрямку або зміну шляхів її розвитку.

При дослідженні спрямованості фінансового розвитку необхідно взяти до уваги, що детермінованої моделі розвитку фінансової архітектури не існує. В історичному плані фінансовий розвиток – стохастичний процес, що не має жорсткої детермінованості, замкнутого характеру. Руху фінансової архітектури властива значна випадкова складова (в результаті шоків зовнішнього середовища і внутрішніх змін випадкового характеру), що дозволяє стверджувати про певну хаотичність динаміки фінансової архітектури.

При цьому, процес розвитку фінансової архітектури економіки передбачає наявність відносин типу «цільових». Існує два типи таких відносин. Перший – цілеспрямоване формування фінансової архітектури з наперед заданими характеристиками. Інший – детермінованість стану і властивостей фінансової архітектури за рівнем і характером її організації і впливом чинників зовнішнього середовища. Це обумовлює специфічний прояв об'єктивних відносин в процесі фінансового розвитку, а саме: компліментарність та узгодженість компонентів архітектури один з одним і з зовнішнім середовищем, організованість процесу розвитку фінансової архітектури в цілому.

Список використаних джерел:

1. Норт Д. Институции, институциональное изменение и функционирование экономики. Киев: Основы, 2000. 198 с.
2. Житар М. О. Теоретичні засади фінансової архітектури економіки України. *Науковий Вісник Ужгородського університету, серія «Економіка»*. 2018. № 1 (51). С. 331-334.
3. Мельник В. М., Бичкова Н. В. Фінансова архітектура національних корпорацій та її вплив на ефективність фінансової діяльності: монографія. Тернопіль: Астон, 2012. 244 с.
4. Боди З., Мертон Р. Финансы. Киев: Вильямс, 2000. 592 с.
5. Sosnovska O., Zhytar M. Financial architecture as the base of the financial safety of the enterprise. *Baltic Journal of Economic Studies*, 2018. Vol. 4. № 4. P. 334-340.
6. Fedyshyn M. F., Abramova A. S., Zhavoronok A. V., Marych M. G. Management of competitiveness of the banking services. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. 2019. Vol. 1 (28). P. 64-74.
7. Кужелев М. О., Житар М. О. Фінансова гнучкість прийняття рішень в інвестиційній діяльності банків: монографія. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури» Київ-Бидгощ, 2016. 176 с.
8. Beck T., Levine R. Industry growth and capital allocation: Does having a Marketor Bank-Based System matter? / *NBER Working Paper*. 2002. 35 p.

УДК 004:[330.88 + 330.342.24]

**ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ
ДЕРЖАВНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ**

ТАРАНИЧ А.В.,

кандидат економічних наук, доцент,

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

Сучасний державно-територіальний стан України вимагає формування як довгострокової стратегії розвитку в контексті глобальних світогосподарських викликів, так і визначення тактики поведінки в умовах гібридної війни, так і післявоєнного відродження регіону, що постраждав під час збройного конфлікту.

Дослідження питання щодо особливостей і спрямування стратегічного розвитку країни має досить вичерпний доробок як готових стратегій, так і окремих шляхів і методів, розкритих у працях видатних українських науковців, так і молодих дослідників. У контексті інтернаціоналізації й інтеграції міжнародної економічної політики, загальних питань соціально-економічного розвитку України можна навести роботи Я. Базилюка, Я. Белинської, І. Бураковського, М. Войнаренка, А. Гальчинського, В. Гейця, Б. Губського, Ю.Єханурова, Я.Жаліла, Ю.Козака, Д. Лук'яненка, Ю. Макогона, Р. Мокія, С. Мочерного, Ю. Павленка, О. Павловської, Ю. Пахомова, О. Плотнікова, Є. Савельєва, І. Сіваченка.

Також можна навести окремі актуальні ключові напрямки економічної політики України, пов'язані з визначенням показників і рейтингів її міжнародної конкурентоспроможності; становленням і розвитком кластерних утворень у контексті впровадження досягнень НТП четвертого-п'ятого технологічних укладів; формуванням комплексних стратегій регіонального розвитку з урахуванням територіального маркетингу та державно-приватного партнерства.